

Angela Davis

Βιασμός, ρατσισμός και ο μύθος του μαύρου βιαστή

Η Angela Davis δεν χρειάζεται πολλές συστάσεις. Είναι γνωστή στις περισσότερες για τη συμμετοχή της στους αγώνες των μαύρων και το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων στις ΗΠΑ και τις διώξεις που υπέστη για τη δράση της, όπως χιλιάδες άλλες και άλλοι, από το αμερικανικό καθεστώς την περίοδο της δεκαετίας του '70. Υπήρξε επίσης για ένα μεγάλο διάστημα, από το 1969 έως το 1991 μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος των ΗΠΑ –που καλά θα κάνουμε να μην το συγκρίνουμε επουδενί με την ελληνική βερσιόν του- και από τη δεκαετία του '90 έως σήμερα δραστηριοποιείται ενάντια στις φυλακές, για την ακρίβεια ενάντια στο σωφρονιστικοβιομηχανικό σύμπλεγμα.

Λιγότερο, ίσως, γνωστή στην Ελλάδα είναι η φεμινιστική της πλευρά. Η Angela Davis έχει γράψει αρκετά φεμινιστικά κείμενα, τα περισσότερα απ' τα οποία ασχολούνται με την ιστορία και την ανάλυση της καταπίεσης των μαύρων γυναικών στις Ηνωμένες Πολιτείες και τις εκδηλώσεις του μαύρου φεμινισμού στη χώρα. Ακριβώς εξαιτίας της ειδικής της ενασχόλησης με τη σχέση μεταξύ ρατσισμού και σεξισμού μέσα στην αμερικανική κοινωνία, ορισμένα από τα κείμενα της Davis παραμένουν ανθεκτικά στο χρόνο. Ένα από αυτά τα κείμενα είναι και το «Βιασμός, ρατσισμός και ο μύθος του μαύρου βιαστή» που δημοσιεύτηκε στο βιβλίο της με τίτλο «Women, Race and Class» [Γυναίκες, Φυλή και Τάξη] το 1981.

Το κείμενο «Βιασμός, ρατσισμός και ο μύθος του μαύρου βιαστή» έχει στόχο να καταδείξει πως ο βιασμός είναι όπλο της αρσενικής εξουσίας, μόνο που μέσα στην ιστορία των ΗΠΑ αυτή η εξουσία δεν ήταν διόλου αφηρημένη: έγινε υλική, υλικότατη, δηλαδή κοινωνική και οικονομική εξουσία, τόσο με το καθεστώς της δουλείας και με φορείς τους στυγνούς δούλεμπορους, αφεντάδες και επιστάτες όσο και μετέπειτα, με τη ραγδαία ανάπτυξη του κεφαλαίου, με φορείς τους πολιτικούς, τους επιχειρηματίες, τους μάντζερ, τους αστυνομικούς κλπ. Ο βιασμός λοιπόν για την Davis είναι όπλο της αρσενικής εξουσίας, μόνο που αυτή η εξουσία είναι ταξικά προσδιορισμένη. Εξ ου και οι εκατοντάδες χιλιάδες λευκοί βιαστές στις ηπα, από τις φυτείες της δουλείας μέχρι τους χώρους εργασίας και τα πεζοδρόμια των σύγχρονων αμερικανικών μητροπόλεων, ουδέποτε καταδιώχθηκαν, ουδέποτε μηνύθηκαν, ουδέποτε κάθισαν στο εδώλιο του κατηγορουμένου και ουδέποτε καταδικάστηκαν για τις πράξεις τους. Αντιθέτως, αυτοί που σέρνονταν στα δικαστήρια και οδηγούνταν στους θαλάμους αερίων, κατηγορούμενοι τις περισσότερες φορές ψευδώς για βιασμό λευκών γυναικών, ήταν οι μαύροι άντρες. Η Davis παραθέτει μάλιστα παραδείγματα από την «πλούσια» στο θέμα ιστορία του αμερικανικού νότου για το πώς οι φήμες για βιασμό λευκής γυναίκας από μαύρο επιστρατεύονταν συχνά ως αφορμή για πογκρόμ στις μαύρες κοινότητες.

Αναπόφευκτη συνεπώς είναι η κριτική της Davis στο γυναικείο κίνημα και ειδικότερα στο κίνημα κατά των βιασμών της δεκαετίας του '70. Κατά τη γνώμη της, η διστακτική στάση του κινήματος απέναντι στο ζήτημα αυτό, η αδυναμία του ή κιόλας η απροθυμία του να εντοπίσει τις ταξικές διαστάσεις του βιασμού και να κατονομάσει τους χιλιάδες ανώνυμους αυτοοργάνους του εκεί στα ανώτερα σκαλοπάτια της κοινωνικής πυραμίδας, στοίχισε τη μαζική συμμετοχή των μαύρων γυναικών στις γραμμές του. Ωστόσο, η Davis δεν είναι σε καμία περίπτωση μνησικάκη. Εξαρχής ξεκαθαρίζει ότι οι λευκές γυναίκες στις ΗΠΑ, ακόμη και εκείνες των ανώτερων τάξεων, έχουν πληρώσει κι αυτές βαρύ τίμημα από το «νταηλικό» των αντρών τους απέναντι στις μαύρες. Πάνω σε αυτή, την κοινή εμπειρία της σεξουαλικής βίας των λευκών και των μαύρων γυναικών, μπορούν για την Davis να χτιστούν οι δυνατότητες για μια σύνθεση των αγώνων.

Κρίναμε ότι ένα τέτοιο κείμενο είναι χρήσιμο για εμάς, στο εδώ και στο τώρα. Ζούμε σε μια πολυεθνική κοινωνία, ζούσε σε μια κοινωνία με φυτείες και δούλους, που σε πολλά διαφέρει αλλά και σε πολλά μοιάζει με τις αμερικανικές φυτείες του νότου. Ζούμε σε μια κοινωνία με διάχυτο και έκδηλο ρατσισμό απέναντι στους «μαύρους» μετανάστες και τις «μαύ-

ρες» μετανάστριες. Και έχουμε ήδη πάρει μια πρώτη γεύση από το σενάριο «του μαύρου βιαστή» τον περασμένο Αύγουστο στην Πάρο, αλλά πλέον έχουμε και πλήρη επίγνωση ότι αυτά έχουν ξανασυμβεί. Βέβαια, οι παρακάτω απόψεις είναι πολύτιμες και για επιπλέον λόγους: όχι μόνο γιατί είναι βγαλμένες από την ιστορική εμπειρία, αλλά και γιατί στη βάση τους βρίσκουμε μια ζωτική εξήγηση στο ερώτημα γιατί οι επιθέσεις εναντίον των γυναικών γιγαντώνονται στις μέρες μας, γιατί ο σεξισμός είναι ο δίδυμος αδελφός του ρατσισμού, γιατί ο σεξισμός και ο ρατσισμός είναι ζωτικά συστατικά του κόσμου του κεφαλαίου.

Διαλέξαμε και μεταφράσαμε ορισμένα εκτενή αποσπάσματα του κειμένου και όχι ολόκληρο το κείμενο, λόγω έλλειψης χώρου. Ολόκληρο το κείμενο θα το βρείτε σε επικείμενη έκδοση που ετοιμάζει η ομάδα μας.

Ορισμένα από τα πιο κραυγαλέα συμπτώματα της κοινωνικής αποσύνθεσης αναδεικνύονται σε σοβαρά προβλήματα μόνο από την στιγμή που έχουν προσλάβει ενδημικές διαστάσεις σε τέτοιο βαθμό ώστε να φαίνεται πως δεν επιδέχονται πλέον καμία λύση. Ο βιασμός είναι ένα τέτοιο παράδειγμα. Στις ΗΠΑ σήμερα, είναι ένα από τα ταχύτερα αυξανόμενα βίαια εγκλήματα¹. Έπειτα από αιώνες σιωπής, πόνου και ενοχών που πλάκωναν τους ώμους των γυναικών, η σεξουαλική βία αναδύεται με εκρηκτικό τρόπο ως μία από τις πιο εμβληματικές δυσλειτουργίες της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον στις μέρες μας για τους βιασμούς στις ΗΠΑ έχει ωθήσει πάρα πολλές γυναίκες να ομολογήσουν ανοιχτά τις επιθέσεις που δέχτηκαν στο παρελθόν από βιαστές ή επίδοξους βιαστές. Το αποτέλεσμα ήταν να έρθει στο φως μια τρομακτική αποκάλυψη: ελάχιστες γυναίκες δεν έχουν υπάρξει θύματα, τουλάχιστον μια φορά στη ζωή τους, σεξουαλικών επιθέσεων, ολοκληρωμένων ή μη.

Στις ΗΠΑ και σε άλλα καπιταλιστικά κράτη, οι νόμοι για τους βιασμούς έχουν κατά κανόνα φτιαχτεί για την προστασία των αντρών των ανώτερων τάξεων, παρότι οι σύζυγοι και οι κόρες τους πέφτουν επίσης θύματα βιασμού. Από την άλλη, το τι συμβαίνει με τις γυναίκες της εργατικής τάξης ελάχιστα έχει απασχολήσει τα δικαστήρια. Ως αποτέλεσμα, αξιοσημείωτα ελάχιστοι λευκοί άντρες έχουν διωχθεί για σεξουαλική βία ενάντια σε αυτές τις γυναίκες. Ενώ η πλειοψηφία των βιαστών σπάνια προσέρχεται ενώπιον της δικαιοσύνης, οι κατηγορίες για βιασμό πέφτουν σωρηδόν και αδιάκριτα στους μαύρους άντρες, ένοχους και αθώους. Έτσι, από τους 455 άντρες που εκτελέστηκαν μεταξύ του 1930 και του 1967 ως ένοχοι βιασμού, οι 405 από αυτούς ήταν μαύροι².

Η δόλια κατηγορία του βιασμού υπήρξε ένα από τα πιο φοβερά τεχνάσματα που εφηύρε ο ρατσισμός στην ιστορία των ΗΠΑ. Ο μύθος του μαύρου βιαστή ανέκυψε μεθοδικά και ως δια μαγείας κάθε φορά που τα αλληπάλληλα κύματα βίας και τρόμου που εξαπολούνταν ενάντια στη μαύρη κοινότητα έψαχναν πειστικές εξηγήσεις. Το γεγονός λοιπόν ότι οι μαύρες γυναίκες είναι επιδεικτικά απύσυχες από τις γραμμές του σύγχρονου κινήματος κατά των βιασμών, ίσως οφείλεται εν μέρει στην αδιαφορία αυτού του κινήματος απέναντι στις σκευωρίες που έχουν στηθεί γύρω από τους βιασμούς με σκοπό την υποκίνηση ρατσιστικών επιθέσεων. Είναι τόσοι πολλοί οι αθώοι που θυσιάστηκαν στους θαλάμους αερίων και τα ισόβια δεσμά για να μπορούν οι μαύρες γυναίκες να συμπαραταχθούν με εκείνες που αναζητούν δικαιοσύνη από τους αστυνομικούς και τους δικαστές. Πολύ περισσότερο που όντας οι ίδιες θύματα βιασμού, έτυχαν ελάχιστης ως μηδαμινής συμπάθειας από τους ένστολους ή τους τηβεννοφόρους. Ακόμη και οι ιστορίες για τις σεξουαλικές επιθέσεις των αστυνομικών στις μαύρες γυναίκες –τα θύματα του βιασμού συχνά υφίστανται και δεύτερο βιασμό- είναι

πλέον πολύ συχνές για να απορρίπτονται ως υπερβολές. «Ακόμη και στις λαμπρότερες στιγμές του κινήματος για τα πολιτικά δικαιώματα στο Μπέρμινγχαμ», για παράδειγμα *Νεαροί ακτιβιστές δήλωναν συχνά πως τίποτα δεν μπορούσε να προστατέψει τις μαύρες γυναίκες απ' το να βιαστούν από άντρες της αστυνομίας του Μπέρμινγχαμ. Στο Σικάγο πρόσφατα, τον Δεκέμβριο του 1974, μια 17χρονη μαύρη κατήγγειλε πως βιάστηκε από ομάδα 10 αστυνομικών. Κάποιοι απ' τους αστυνομικούς τέθηκαν σε διαθεσιμότητα, όμως τελικά η όλη υπόθεση σκουπίστηκε κάτω απ' το χαλάκι».*

Κατά τα πρώιμα στάδια του σύγχρονου κινήματος κατά των βιασμών, ελάχιστες θεωρητικοί του φεμινισμού ανέλυσαν με σοβαρότητα τις ειδικές συνθήκες που περιβάλλουν μια μαύρη γυναίκα-θύμα βιασμού. Ο ιστορικός δεσμός που δένει τις μαύρες γυναίκες – τις συστηματικά κακοποιημένες από λευκούς άντρες- με τους μαύρους άντρες – τους σακατεμένους και δολοφονημένους από τη ρατσιστική χειραγώγηση και ενοχοποίησή τους ως βιαστές- μόλις που έχει αρχίσει να αναγνωρίζεται σε έναν σημαντικό βαθμό. Οποτεδήποτε οι μαύρες γυναίκες αμφισβήτησαν βιασμούς, το έκαναν για να αποκαλύψουν τη χρήση του βιασμού ως θανάσιμο ρατσιστικό όπλο ενάντια στους άντρες τους. Όπως το έθεσε μία εξαιρετικά οξυδερκής συγγραφέας:

Ο μύθος του μαύρου που βιάζει λευκή γυναίκα είναι το δίδυμο αδελφάκι του μύθου της διαβολικής μαύρης γυναίκας. Αμφότεροι έχουν κατασκευαστεί για να δικαιολογήσουν και να εξυπηρετήσουν τη συνεχιζόμενη εκμετάλλευση των μαύρων αντρών και γυναικών. Οι μαύρες γυναίκες αντιλήφθηκαν ξεκάθαρα αυτόν τον δεσμό και βρέθηκαν από νωρίς στην πρώτη γραμμή των αγώνων ενάντια στο λυντσαρίσμα.⁴

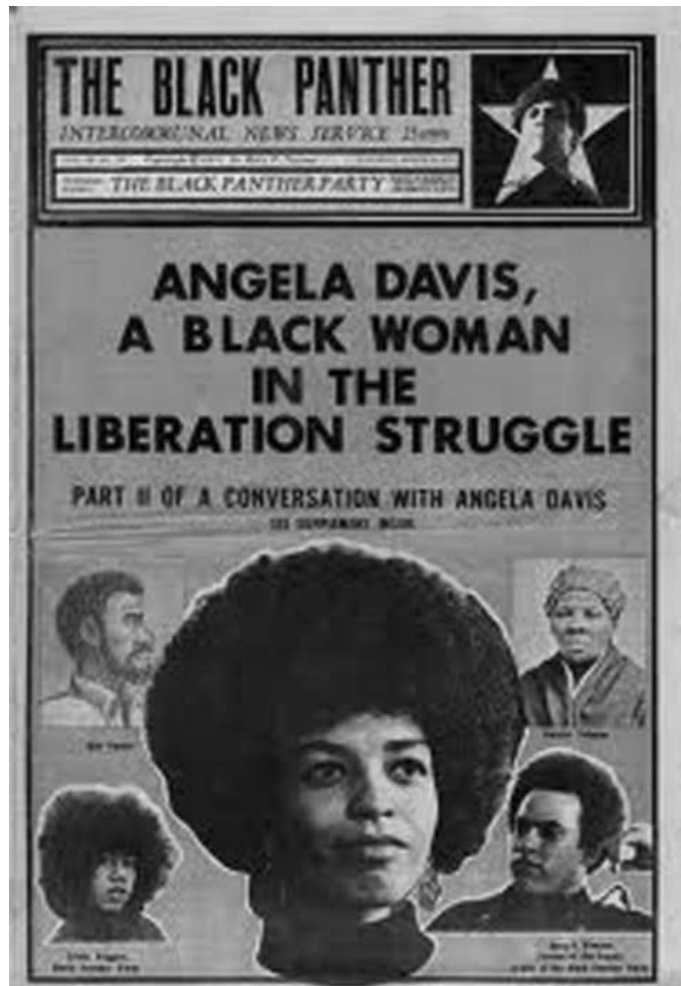
Η Τζέριντα Λέρνερ που έγραψε τα παραπάνω, είναι από τις ελάχιστες λευκές γυναίκες συγγραφείς πάνω στο θέμα του βιασμού, που στις αρχές του '70 εξέτασε σε βάθος το πώς ο ρατσισμός και ο σεξισμός επιδρούν από κοινού στις μαύρες γυναίκες. Η υπόθεση της Τζόαν Λιτλ⁵, που δικάστηκε το καλοκαίρι του 1975, κατέδειξε ξεκάθαρα την ουσία των απόψεων της Λέρνερ. Η νεαρή αυτή μαύρη γυναίκα προσήλθε σε δίκη κατηγορούμενη για φόνο. Κατηγορούνταν ότι σκότωσε έναν λευκό δεσμοφύλακα σε φυλακή της Νότιας Καρολίνας όπου και ήταν η μοναδική γυναίκα κρατούμενη. Όταν η Λιτλ ανέβηκε στο εδώλιο, κατέθεσε πως ο φρουρός την είχε βιάσει μέσα στο κελί της και πως τον σκότωσε σε αυτοάμυνα με τον παγοκόφτη που είχε χρησιμοποιήσει εκείνος για την απειλήσει. Η υπόθεσή της βρήκε θερμούς υποστηρικτές σε όλη τη χώρα, από ανθρώπους και οργανώσεις της μαύρης κοινότητας αλλά και μέσα από το γυναικείο κίνημα, και η αθώωσή της χαιρέτιστηκε ως μια σημαντική νίκη της μαζικής αυτής συστράτευσης και καμπάνιας. Αμέσως μετά την αθώωσή της, η κυρία Λιτλ άρχισε να απευθύνει απανωτές και συγκινητικές εκκλήσεις υπέρ ενός μαύρου, ονόματι Ντέλμπερτ Τιμπς, που επρόκειτο να εκτελεστεί στη Φλόριδα με άδικες κατηγορίες για βιασμό λευκής γυναίκας.

Πολλές μαύρες γυναίκες ανταποκρίθηκαν στις εκκλήσεις της Λιτλ και υποστήριξαν την υπόθεση του Ντέλμπερτ Τιμπς. Αλλά ελάχιστες λευκές γυναίκες – και ακόμη λιγότερες οργανώσεις κατά των βιασμών- συμμερίστηκαν τον αγώνα για την απελευθέρωση αυτού του μαύρου άντρα που σκανδαλωδώς είχε ενοχοποιηθεί από τον ρατσισμό του αμερικανικού Νότου.(...) Μόλις το 1978, χρονιά που όλες οι κατηγορίες εναντίον του Τιμπς τελικά αποσύρθηκαν, άρχισαν να στρατεύονται στην υπόθεσή του οι λευκοί ακτιβιστές κατά των βιασμών. Ο αρχικός τους ωστόσο δισταγμός αποτέλεσε ένα από εκείνα τα ιστορικά επεισόδια που επιβεβαίωσαν τις υποψίες πολλών μαύρων γυναικών ότι το κίνημα κατά των βιασμών ήταν σε μεγάλο βαθμό αδιάφορο για τα ιδιαίτερα προβλήματά τους.

Το ότι οι μαύρες γυναίκες δεν συμμετείχαν μαζικά στο κίνημα κατά των βιασμών δεν σημαίνει βέβαια ότι ήταν αντίθετες γενικά στην οργάνωση και τη δράση ενάντια στους βιασμούς. Πριν ακόμη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, πρωτοπόρες οργανώσεις μαύρων γυναικών διεξήγαγαν τις πρώτες δημόσιες διαμαρτυρίες ενάντια στη σεξουαλική κακοποίηση. Η ογδοντάχρονη μάλιστα παράδοση των αγώνων ενάντια στους βιασμούς αντανάκλα την έκταση και την ένταση της σεξουαλικής βίας που έχουν υποστεί οι μαύρες γυναίκες. Ένα από τα πιο εξέχοντα ιστορικά χαρακτηριστικά του ρατσισμού ήταν η πεποίθηση ότι οι λευκοί άντρες – ειδικά εκείνοι που διαθέτουν οικονομική δύναμη- κατέχουν αδιαμφισβήτητο το δικαίωμα της πρόσβασης στα σώματα των μαύρων γυναικών.

Η δουλεία βασίστηκε τόσο στο μαστίγιο όσο και στην καθημερινή σεξουαλική κακοποίηση. Οι υπερβολικές σεξουαλικές παρορμήσεις των λευκών αντρών, είτε αποδεχτούμε ότι υπήρχαν σε διάφορους μεμονωμένους άντρες είτε όχι, δεν είχαν καμία σχέση με τούτη την πραγματική θεσμοποίηση του βιασμού. Ο σεξουαλικός καταναγκασμός υπήρξε η βασική παράμετρος της κοινωνικής σχέσης ανάμεσα στον αφέντη και τη σκλάβο. Με άλλα λόγια, το δικαίωμα που κράδαιναν οι δουλοκτήτες και οι ακόλουθοί τους πάνω από τα σώματα των θηλυκών σκλάβων ήταν η άμεση έκφραση της δικαιωμάτων ιδιοκτησίας τους πάνω στο σύνολο του μαύρου πληθυσμού. Το δικαίωμα στο βιασμό πήγαζε από αλλά και εμπέδωνε την αδυσώπητη οικονομική κυριαρχία που χαρακτήριζε εμβληματικά τη δουλεία.

Το πρότυπο της θεσμοποιημένης σεξουαλικής κακοποίησης των μαύρων γυναικών έγινε τόσο ισχυρό που κατάφερε να επιβιώσει ακόμα και μετά την κατάργηση της δουλείας. Οι ομαδικοί βιασμοί από την Κου Κλουξ Κλαν και άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις την περίοδο μετά τον Εμφύλιο, μετατράπηκαν σε αποκάλυπτο πολιτικό όπλο με σκοπό την ανασχεση του κινήματος για την ισότητα των μαύρων. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια των ταραχών στο Μέμφις το 1966, η βία του φονικού ρατσιστικού όχλου ολοκληρώθηκε κτηνωδώς με τις συντονισμένες σεξουαλικές επιθέσεις ενάντια στις μαύρες γυναίκες⁶.

Η Angela Davis στην εφημερίδα των Μαύρων Πανθέρων

(...) Βέβαια, η σεξουαλική κακοποίηση των μαύρων γυναικών δεν εκδηλώνονταν πάντοτε με τέτοιο αποκάλυπτο και δημόσιο τρόπο. Το δράμα του ρατσισμού παιζόταν στα καθημερινά και αναρίθμητα συναπαντήματα των μαύρων γυναικών με τους λευκούς βασανιστές τους – άντρες πεισμένους ότι οι πράξεις τους ήταν πέρα ως πέρα φυσιολογικές και νομιμοποιημένες. Αυτές οι επιθέσεις ήταν ιδεολογικά καταγισμένες από τους πολιτικούς, τους διανοούμενους, τους δημοσιογράφους και τους κλασικούς καλλιτέχνες που συχνά απεικόνιζαν τις μαύρες γυναίκες ως έκλυτες, ελευθεριάζουσες και ανήθικες. Ακόμη και η εξέχουσα συγγραφέας Γερτρούδη Στάνιν περιέγραφε έναν από τους γυναικείους χαρακτήρες της να κατέχει «...την αγνή, ελευθεριάζουσα ανηθικότητα των μαύρων»⁷.

Η επιβολή αυτής της άποψης στους λευκούς άντρες της εργατικής τάξης ήταν μια θριαμβευτική στιγμή στην εξέλιξη της ρατσιστικής ιδεολογίας.

Ο ρατσισμός πάντοτε αντλούσε δύναμη από την ικανότητά του να ενθαρρύνει τον σεξουαλικό καταναγκασμό. Ενόσω οι μαύρες γυναίκες και οι έγχρωμες αδελφές τους ήταν τα κύρια θύματα των σεξουαλικών και ρατσιστικών επιθέσεων, οι λευκές γυναίκες υπέφεραν εξίσου. Κι αυτό γιατί από τη στιγμή που οι λευκοί ήταν πεισμένοι ότι μπορούν να διαπράττουν σεξουαλικές επιθέσεις ενάντια στις μαύρες ατιμωρητή, ήταν φυσικό κι επόμενο η συμπεριφορά τους απέναντι στις γυναίκες της δικής τους φυλής να μην παραμείνει αμόλυπτη. Ο ρατσισμός πάντοτε κυοφορούσε και ενθάρρυνε τον βιασμό και οι λευκές γυναίκες των Ηνωμένων Πολιτειών το ξέρουν πολύ καλά αυτό, γιατί έχουν πληγεί από τους «εξοστρακισμούς» των ρατσιστικών και σεξουαλικών επιθέσεων. Αυτός είναι ένας από τους πολλούς τρόπους με τους οποίους ο ρατσισμός θρέφει τον σεξισμό, μετατρέποντας τις λευκές γυναίκες σε έμμεσα θύματα της ειδικής καταπίεσης που σημαδεύει τις έγχρωμες αδελφές τους.

(...) Ο μύθος του μαύρου βιαστή εξακολουθεί και σήμερα να κάνει την ύπουλη δουλειά της ρατσιστικής ιδεολογίας. Και σίγουρα ένα μεγάλο μερίδιο ευθύνης γι' αυτό έχει η αποτυχία των περισσότερων θεωρητικών κατά των βιασμών να αναζητήσουν την ταυτότητα του τεράστιου πλήθους των ανώνυμων βιαστών που παραμένουν ατιμωρητοί και ακαταδίωκτοι. Όσο μάλιστα οι αναλύσεις τους επιμένουν να εστιάζουν στους βιαστές που έχουν καταγγεληθεί και συλληφθεί, δηλαδή σε ένα μικρό κομμάτι των βιασμών που γίνονται σε αυτή τη χώρα, οι μαύροι άντρες – αλλά και άλλοι έγχρωμοι- αναπόφευκτα θα καταδικάζονται ως η μάστιγα της σύγχρονης επιδημίας που λέγεται σεξουαλική βία. Και η ανωνυμία που περιβάλλει την τεράστια πλειοψηφία των βιασμών θα εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται ως «στατιστική λεπτομέρεια» ή ως επτασφράγιστο μυστήριο.

Όμως γιατί σε πρώτη φάση υπάρχουν τόσοι πολλοί ανώνυμοι βιαστές; Μήπως επειδή η ανωνυμία είναι το προνόμιο εκείνων των αντρών που έχουν ένα κοινωνικό στάτους ικανό να τους προστατεύει από διώξεις; Είναι γνωστό ότι λευκοί άντρες, εργοδότες, πολιτικοί, γιατροί, καθηγητές κλπ «εκμεταλλεύονται» γυναίκες που είναι κοινωνικά υφιστάμενες ή κατώτερες τους, τα σεξουαλικά τους ωστόσο αδικήματα σπανίως έρχονται στο φως σε κάποιο δικαστήριο. Δεν είναι συνεπώς πιθανό αυτοί οι άντρες των

Συγκέντρωση υπεράσπισης της Τζόαν Λιτλ.

Ο Ντέλμπερτ Τιμπερ που το 1974 καταδικάστηκε αδικώς σε θανατική ποινή για το βιασμό λευκής γυναίκας. Απαλλάχτηκε τελικά από τις κατηγορίες το 1977 και γλίτωσε τον θάνατο. Ανάμεσα στους υποστηρικτές της απελευθέρωσής του ήταν και η Τζόαν Λιτλ, η εμπειρία της οποίας της υπενθύμιζε ποιο είναι συνήθως το χρώμα των βιαστών. Ο ίδιος συμμετείχε έπειτα στο κίνημα κατάργησης της θανατικής ποινής.

Η Τζόαν Λιτλ. Σύρθηκε στο δικαστήριο το 1975 για τη δολοφονία του λευκού δεσμοφύλακα που αποπειράθηκε να τη βιάσει στο κελί φυλακής της Νότιας Καρολίνα όπου ήταν η μοναδική γυναίκα κρατούμενη. Στη δίκη της, οι συνήγοροί της έκαναν προσπάθεια ώστε η σύνθεση των ενόρκων που θα τη δικάζαν να είναι μικτή. Προσκόμισαν για το λόγο αυτό επίσημες έρευνες που καταδείκνυαν ότι η πλειοψηφία των λευκών πολιτών στην Πολιτεία όπου θα εκδικαζόταν η Λιτλ εμφορούσαν από ρατσιστικά στερεότυπα, όπως ότι οι μαύρες είναι γενικώς ανήθικες γυναίκες και οι μαύροι ενγένη βίαιοι. Άρα, υποστήριξαν, ένα σώμα αμιγώς λευκών ενόρκων δεν θα ήταν αντικειμενικό να τη δικάσει. Τελικά τα κατάφεραν, και οι ένορκοι, 6 λευκοί και 6 αφροαμερικανοί την αθώωσαν. Η δίκη της θεωρήθηκε σημαντική γιατί για πρώτη φορά στα δικαστικά δεδομένα αναγνωρίστηκε η νομιμότητα της αυτοάμυνας στον βιασμό.

ανώτερων τάξεων να καλύπτουν ένα σημαντικό ποσοστό των μη καταγεγραμμένων βιαστών; Πολλοί άλλωστε από αυτούς τους αδήλωτους βιασμούς έχουν θύματα μαύρες γυναίκες. Η ιστορική εμπειρία της τάξης των μαύρων γυναικών αποδεικνύει ότι η ρατσιστική ιδεολογία αποτελεί μια ανοικτή πρόσκληση για βιασμό. Όπως ακριβώς η βάση του δικαιώματος στο βιασμό των μαύρων γυναικών κατά τη διάρκεια της δουλειάς ήταν η οικονομική εξουσία των αφεντάδων, έτσι και η ταξική δομή της καπιταλιστικής κοινωνίας είναι η σύγχρονη βάση που θρέφει το κίνητρο για βιασμό. Πράγματι, οι άντρες της κυρίαρχης καπιταλιστικής τάξης και οι συνοδοιπόροι της μεσαίας τάξης είναι απρόσβλητοι και «ανοσοποιημένοι» στις διώξεις γιατί διαπράττουν τα σεξουαλικά τους εγκλήματα με την ίδια αδιαμφισβήτητη εξουσία που νομιμοποιεί τις καθημερινές τους επιθέσεις στην εργασία και την αξιοπρέπεια των εργαζόμενων ανθρώπων.

Τα περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης στους τόπους εργασίας ουδέποτε ήταν κάτι το κρυφό. Και είναι ακριβώς εκεί, στη δουλειά, που οι γυναίκες –ειδικά εκείνες που δεν είναι οργανωμένες σε σωματεία– είναι εξαιρετικά ευάλωτες. Έχοντας εδραιώσει την οικονομική τους κυριαρχία πάνω στις θηλυκές υφιστάμενές τους, αφεντικά, διευθυντές, μάνατζερ και επιστάτες πολύ συχνά αποπειρώνται να επιβεβαιώσουν αυτή τους την εξουσία με σεξουαλικούς όρους. Το γεγονός μάλιστα ότι οι γυναίκες της εργατικής τάξης γίνονται αντικείμενο ακόμη πιο εντατικής εκμετάλλευσης από ό,τι οι άντρες τους αυξάνει την έκθεσή τους στη σεξουαλική βία, ενώ ταυτόχρονα ο σεξουαλικός καταναγκασμός ενισχύει την έκθεσή τους στην οικονομική εκμετάλλευση.

Οι άντρες της εργατικής τάξης, όποιο κι είναι το χρώμα τους, μπορούν να παρακινηθούν να βιάσουν από την πεποίθηση ότι η αρρενωπότητά τους τους δίνει το δικαίωμα να εξουσιάζουν τις γυναίκες. Ωστόσο, από τη στιγμή που δεν κατέχουν την κοινωνική ή οικονομική δύναμη που τους εξασφαλίζει ατιμωρησία (εκτός κι αν πρόκειται για λευκό άντρα που βιάζει μια μαύρη γυναίκα), το κίνητρο δεν είναι τόσο ισχυρό όπως ισχύει στην περίπτωση της τάξης των καπιταλιστών. Όταν οι άντρες της εργατικής τάξης αποδέχονται την πρόσκληση στο βιασμό λόγω της ιδεολογίας περί αντρικής ανωτερότητας, είναι σαν να αποδέχονται μια δωροδοκία, μια ψευτοανταμοιβή για την κοινωνική και οικονομική τους αδυναμία.

Η ταξική δομή του καπιταλισμού ενθαρρύνει τους άντρες που κατέχουν δύναμη στο πολιτικό και το οικονομικό πεδίο να γίνουν φορείς σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Η σύγχρονη επιδημία βιασμών εμφανίζεται σε μια περίοδο όπου η τάξη των καπιταλιστών ψάχνει να επανεδραιώσει λυσσασμένα την ισχύ της σε ένα περιβάλλον διεθνών και εσωτερικών προκλήσεων. Ο ρατσισμός και ο σεξισμός, κεντρικά στοιχεία στην εγκώρια στρατηγική της αυξανόμενης οικονομικής εκμετάλλευσης, γνωρίζουν ώθηση πέρα από κάθε προηγούμενο. Δεν είναι διόλου τυχαίο ότι καθώς το φαινόμενο του βιασμού γιγαντώνεται, η θέση των εργατριών επιδεινώνεται με εμφανέστατο τρόπο. Εί-

να τόσο σοβαρές οι οικονομικές απώλειες των γυναικών, που οι μισθοί τους σε σχέση με αυτούς των αντρών έχουν πέσει πιο χαμηλά από ό,τι μια δεκαετία πριν. Ο πολλαπλασιασμός της σεξουαλικής βίας είναι το βάρβαρο πρόσωπο μιας γενικευμένης εντατικοποίησης του σεξισμού που συνοδεύει την ταξική αυτή επίθεση.

Η επίθεση στις γυναίκες αντικατοπτρίζει την επιδείνωση της θέσης των έγχρωμων εργατών και τον αυξανόμενο ρατσισμό μέσα στο δικαστικό σύστημα, τους εκπαιδευτικούς θεσμούς και τη στάση της κυβέρνησης που ακολουθεί μια μελετημένη πολιτική περιφρόνησης των μαύρων και των υπόλοιπων έγχρωμων κοινοτήτων. Το πιο δραματικό σημάδι της επικίνδυνης αναζωπύρωσης του ρατσισμού είναι η επανεμφάνιση της Κου Κλουξ Κλαν και μιας σειράς βίαιων επιθέσεων σε Μαύρους, Πορτορικανούς, Μεξικάνους και Ινδιάνους. Η τωρινή επιδημία βιασμών φέρει εξαιρετικές ομοιότητες με την έξαρση αυτών των ρατσιστικών επιθέσεων.

Δεδομένης της πολυπλοκότητας του κοινωνικού περιβάλλοντος όπου γίνονται οι βιασμοί σήμερα, κάθε προσπάθεια να αντιμετωπιστεί ο βιασμός ως μεμονωμένο φαινόμενο είναι καταδικασμένη να ναυαγήσει. Μια αποδοτική στρατηγική θα πρέπει να στοχεύει σε περισσότερα πράγματα από την εξάλειψη του βιασμού ή ακόμη και του σεξισμού. Ο αγώνας κατά του ρατσισμού πρέπει να είναι ένα διαρκές ζήτημα του κινήματος κατά των βιασμών, το οποίο θα πρέπει να υπερασπίζεται όχι μόνο τις έγχρωμες γυναίκες, αλλά και τα θύματα των ρατσιστικών σκευωριών που ενοχοποιούνται ως βιαστές. Οι παροξυμένες διαστάσεις της σεξουαλικής βίας συνιστούν τη μία όψη της βαθιάς και εντεινόμενης καπιταλιστικής κρίσης. Η απειλή του βιασμού, ως βίαιη όψη του σεξισμού, θα εξακολουθεί να υφίσταται για όσο διάστημα η καταπίεση των γυναικών θα παραμένει το βασικό δεκανίκι του καπιταλιστικού συστήματος. Το κίνημα κατά των βιασμών και μαζί όλες του οι σημαντικές δραστηριότητες –από την ψυχολογική και νομική βοήθεια έως την αυτοάμυνα και τις προπαγανδιστικές καμπάνιες– πρέπει να στραφεί στρατηγικά στα περιεχόμενα εκείνα που θέτουν το ζήτημα της ήττας του μονοπωλιακού καπιταλισμού. ●

- 1 Nancy Gager and Cathleen Schlurr, *Sexual Assault: Confronting Rape in America* (New York: Grosset & Dunlap, 1976), p.1
- 2 Michael Meltsner, *Cruel and Unusual: The Supreme Court and Capital Punishment* (New York: Random House, 1973), p.75.
- 3 «The Racist Use of Rape and the Rape Charge», A Statement to the Women's Movement From a Group of Socialist Women (Louisville, Ky: Socialist Women's Caucus, 1974) pp. 5-6.
- 4 Gerda Lerner, *Black Women in White America*, p.193.
- 5 Δες Angela Davis, *JoAnne Little – The Dialectics of Rape*, Ms. Magazine, Vol.III, No 12 (June, 1975).
- 6 Aptheker, *A Documented History*, vol.2, pp. 552.
- 7 Gertrude Stein, *Three Lives* (New York: Vintage Books, 1970. Πρώτη έκδοση: 1909), p.86.